

Noves aportacions al *catàleg dels croats de Barcelona 1285-1706*

F. DOMINGO SELLART

XI

Una vegada més, aprofitem la publicació d'*Acta Numismàtica* per donar a conèixer croats, divisors de croat i pesals d'aquestes monedes, que presenten variants fins ara no catalogades. En aquesta ocasió, tenim el goig de poder presentar les fotografies de quatre pesals de mig croat. Aquests pesals ens eren fins ara totalment desconeguts. A l'hora de calalogar-los, seguirem els criteris fins ara emprats. Les fotografies dels croats i divisors són de grandària real. No succeeix el mateix amb les dels pesals, que estan ampliades el doble (l'àrea).

Núm. 337B Anv.: +PETRUS ꝛ DEI ꝛ GRACIA ꝛ REX

Rev.: CI ꝛ UI-TASB-ARCK-NONA

Croat de Pere III el Cerimoniós, tipus IX-b, que com el núm. 337A publicat a *Acta Numismàtica*, XIX, presenta dues creuetes separant CI i UI, i es diferencia d'aquest per portar creuetes que separen GRACIA de REX. És de revers tipus A, pesa 3,17 g i el considerem molt rar: RR.

Núm. 592A Anv.: +ALFONS9:DI:GR'A:REX:ARAG

Rev.: COMS-BARK-NONE-ROCIL

Mig croat del Rosselló d'Alfons IV el Magnànim, que, a més de no portar separació entre D i I, presenta un error a la llegenda del revers: NONE per NONA. És de revers tipus A i pesa 1,42 g. Com tots els mitjos croats d'aquest tipus és molt rar: RR.

Núm. 834A Anv.: FERDINANDUS. D.G.REX:
Rev.: CIUI-TASB-ARDA-NONA 1545

Croat a nom de Ferran el Catòlic, tipus X, que presenta com a variant dels pocs exemplars coneguts d'aquest tipus, la presència d'un punt a sota i dos punts a la dreta de la X de REX. De revers tipus A, pesa 2,37 g i, com els altres exemplars d'aquest tipus, és molt rar: RR.

Núm. 983A Anv.: PHILIPPVS [...] ISPANIA
Rev.: [...] RCI-NO:CI-VITAS-.1.5.9.9

Mig croat de Felip II, de l'any 1599, que es diferencia de l'únic publicat d'aquesta data per Badia, en l'acabament de la llegenda de l'anvers en HISPANIA, a més d'en petites diferències en la puntuació. És de revers tipus A. Pesa 1,52 g i el considerem de gran raresa: RR.

Núm. 1122A Anv.: *CARLO.Q. II.G.HISP.REX
Rev.: BAR-CINO-CIVI-1674

Croat de Carles II, que presenta l'error a la llegenda de l'anvers d'anteposar la D invertida al numeral del rei «II». De revers tipus B, pesa 2,56 g i el considerem rar: R.

D-a Anv.: Bust del rei Martí, tipus II.
Rev.: Creu cantonada com la dels croats. Al centre, escudet català en contramarca rodona. Pesa 2,98 g.

Pesal de croat, amb bust del rei Martí, que es diferencia dels ja catalogats per la contramarca. Pesa 2,98 g.

G-b Anv.: Bust del rei Alfons IV el Magnànim, tipus II.
Rev.: Creu cantonada com els croats. Al centre, B en contramarca rodona. Davant i darrere la B inclinada, un punt.

Pesal de croat, amb bust del rei Alfons IV, que es diferencia del G-a pels punts que estan als cantons de la B del centre de la creu. Pesa 3,0 g.

I-a Anv.: Bust del rei Alfons IV, tipus II.
Rev.: Creu cantonada com els croats. Al centre, poc visible, un escudet català en contramarca.

337B

592A

834A

983A

1122A

D-a

G-b

I-a

(1)

(2)

(3)

(4)

Pesal de croat, variant de bust del ja publicat, que el presenta del tipus V. Pes: 3,11 g.

Descriurem ara els pesals de mig croat que coneixem. Per tal de diferenciar-los dels croats, i dels pesals de croat, els numerarem amb un número entre parèntesi.

(1) Anv.: Bust del rei Martí, tipus II.

Rev.: Creu cantonada com els croats. Al centre, en contramarca rodona, B inclinada amb un punt davant i darrere. Pesa 1,61 g.

(2) Anv.: Bust del rei Martí, tipus II.

Rev.: Creu cantonada com els croats. Al centre, escudet català en contramarca quadrada.. Pesa 1,5 g.

(3) Anv.: Bust d'Alfons el Magnànim, tipus V.

Rev.: Creu cantonada com els croats. En el centre, un punt o anella. Pesa 1,52 g.

Aquest pesal de mig croat s'encunyà amb els encunys del pesal de croat en un cospell de mides reduïdes apropiades per a la fi a què es destinava. No podem descartar, però, que es tracti en realitat d'un pesal de croat retallat per convertir-lo en un pesal de mig croat.

(4) Anv.: Bust del rei Ferran el Catòlic.

Rev.: Creu cantonada com els croats. Al centre, una B en contramarca quadrada. Pesa 1,58 g.

A la fi, donem les gràcies als col·leccionistes que molt amablement ens han autoritzat i facilitat l'estudi de les peces que presentem. Els animem a continuar fent-ho.

BIBLIOGRAFIA

BADIA I TORRES, A. *Catàleg del croats de Barcelona 1285-1706*. Publicat amb el patrocini de la Secció Numismàtica de CFN de Barcelona, 1969.